

TOR:s yttranden

Yttrande över kommitténs om folkpensionärernas skattelättnader betänkande (Ds B 1981:7) Folkpensionärernas beskattning

Sedan Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (TOR) beretts tillfälle att avge yttrande över rubricerade betänkande får förbundet härmed anföra följande.

Generell förbättring av förmånssidan

Enligt kommittén skulle en permanent lösning av problemet med folkpensionärernas beskattning kunna åstadkommas genom en generell förbättring av pensionsförmånerna samtidigt som det extra avdraget slopades.

Den skattemässiga särbehandlingen som i dag sker av folkpensionärerna skulle med ett sådant system ersättas med en så omfattande förbättring av förmånssidan att skattekraften blev så stor även för den som uppbar de lägsta förmånerna att folkpensionen kunde beskattas enligt de regler som gäller för skattskyldiga i aktiv ålder.

Eftersom en generell höjning av pensionsförmånerna är en reform av sådan omfattning att den inte omfattas av kommitténs uppdrag, förordar kommittén att frågan blir föremål för ytterligare utredning.

TOR har inget att erinra mot att frågan om folkpensionärernas beskattning utreds vidare efter dessa riktlinjer.

Bidrag, skatterabatt eller extra avdrag

Kommittén har undersökt hur folkpensionärernas speciella situation bäst beaktas fram till dess en generell utbyggnad av förmånssidan kan ske.

Vid sidan av valet att behålla de nuvarande reglerna med extra avdrag har kommittén haft att pröva två alternativa modeller, en modell med bidrag och en modell med skatterabatt. Dessa system har tidigare undersökts och diskuterats av 1972 års skatteutredning (SOU 1977:91). Kommittén stannar för att föreslå att systemet med extra avdrag bör behållas. De nuvarande reglerna föreslås dock justerade i flera avseenden.

Enligt TOR:s mening är alternativet med skatterabatt intressant. Betänkandet ger dock inte förbundet tillräckligt underlag för att bedöma kommitténs val av system. TOR anser att det varit befogat med en utförligare analys av skatterabattsmetoden. Det måste nämligen understrykas att reglerna om extra avdrag blir allt svårare att tillägna sig. Taxeringsnämndernas granskning av folkpensionärernas deklARATIONER tar beroende på prövningen av det extra avdraget förhållandevis stora resurser i anspråk.

TOR vill i det här sammanhanget peka på att kommitténs förslag till lagtext visar att långa och svårlästa bestämmelser nu kommer att bli än längre och få ett mer komplicerat innehåll än tidigare. Som exempel kan nämnas det avsnitt i punkt 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen som redogör för hur det "högsta inkomstbeloppet" skall bestämmas.

Svårighetsgraderna på bestämmelserna i kommunalskattelagen återspeglas i riksskatteverkets (RSV) föreskrifter om det extra avdraget. De senast utgivna föreskrifterna (RSV Dt 1980:18) omfattar åtta sidor text plus tabeller. Vid beräkningen av det extra avdraget kan det i vissa fall bli aktuellt att även använda RSV:s anvisningar om väsentligen nedsatt skatteförmåga på grund av sjukdom m m och anvisningar om normalbelopp för existensminimum.

Justeringar av gällande regler m m

För att komma till rätta med den svagheten i det nuvarande systemet att skattelättnaderna successivt kommer folkpensionärer i allt högre inkomstlägen till godo, föreslår kommittén att det extra avdraget skall avtrappas snabbare än vad som sker i dag. Avtrappningen skall ske efter en regressiv skala i tre intervall. Avtrappningen i respektive intervall sker med procenttalen 66 2/3, 40 och 33 1/3.

TOR vill i det här sammanhanget understryka vad kommittén också berört nämligen att en snabb avtrappning sker till priset av höjda marginaleffekter. Sedan den 1 juli i år har gränsen för den årsinkomst som inte skall föranleda en minskning av det kommunala bostadstillägget sänkts, vilket ytterligare förstärker marginaleffekterna.

För att en större skattemässig rättvisa skall uppnås mellan pensionärer bosatta i olika kommuner föreslår kommittén att det vid beräkningen av det extra avdraget skall tas viss hänsyn till skillnaderna i kommunal utdebitering. TOR har inget att erinra mot en sådan ordning. Det kan framhållas att med ett system med skatterabatt uppkommer inte denna problematik.

TOR har heller inget att erinra mot kommitténs förslag att avdrag från arbetsinkomst skall kunna medges alla pensionärer som senast året före beskattningsåret fyllt 65 år och som haft inkomst av eget arbete, med maximalt 2000 kr.

När det gäller förmögenhetens betydelse för det extra avdragets storlek tillstyrker TOR förslaget att den övre förmögenhetsgränsen höjs från 150000 kr till 225000 kr samt den justering som innebär att de förmånliga värderingsregler som gäller för vissa fastigheter skall avse "sådan bostadsbyggnad med tillhörande tomt på jordbruksfastighet som används som bostad för den skattskyldige" i stället för det mer svårtolkade "jordbruksfastighet som i huvudsak används för bostadsändamål".

Vid bedömningen av kommitténs förslag att vardera maken vid beräkning av det extra avdraget skall anses inneha hälften av den gemensamma förmö-

genheten vill TOR endast påpeka att det kan betyda att tre olika förmögenhetsbegrepp kan bli aktuella vid inkomst- och förmögenhetstaxeringen, nämligen skattepliktig förmögenhet enligt lagen om statlig förmögenhetsskatt, förmögenhet med hänsyn till särskilda beräkningsgrunder för förmögenhet i fast egendom vid beräkning av extra avdrag och förmögenhet enligt särskilda beräkningsgrunder för makar vid beräkning av extra avdrag.

Yttrande över det av kulturskattekommittén, B 79:15, avgivna betänkandet "Förslag till lag om uppfinnarkonto (Ds B 1981:9)

Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund (TOR) har anmodats att yttra sig över nämnda betänkande. TOR får i anledning härav anföra följande.

TOR hyser den principiella uppfattningen att en gynnsam utveckling av vårt lands industriella verksamhet och vad därmed sammanhänger är beroende av de kreativa krafterna i samhället och detta inte minst hos dem som sysslar med uppfinningsverksamhet.

TOR vill emellertid redan här betona att olika åtgärder inom beskattningsområdet avsedda att åstadkomma en sådan gynnsam utveckling alltid måste innebära en ökad komplexitet inom den aktuella lagstiftningen och därmed en ökad arbetsbörda inom taxeringsarbetet.

Alla åtgärder av nu nämnt slag bör därför enligt TOR:s mening avvägas mot de förväntade följderna för samhällets del och för de skattskyldigas del.

Utfallet av en sådan avvägning är avgörande för TOR:s ställningstagande härutinnan.

I betänkandet redogör kulturskattekommittén (s 26 f) för de överväganden som föregick lagen (1979:611) om upphovsmannakonto. I propositionen (prop 78/79:210), vari riksdagen förelades förslaget till lagen om upphovsmannakonto framhölls, att en lagstiftning av den aktuella innebörden förutsatte bl a att det handlade om skattskyldiga med synnerligen varierande inkomster och att det också fanns möjlighet att lätt urskilja och avgränsa den inkomst varom var fråga. Det uttalades vidare, att möjligen gällde detta endast upphovsmannaintäkter av det slag, som lagförslaget omfattade.

I kulturskattekommitténs direktiv sägs emellertid att frågan om en motsvarande lagstiftning avseende uppfinnarinkomst bör övervägas.

Kulturskattekommittén framhåller (s 37) att det torde vara notoriskt att uppfinnare understundom har starkt varierande inkomster. Detta i förening med att uppfinnarnas möjligheter till öppen och förtäckt resultatutjämnning är begränsade är också enligt TOR:s mening skäl som talar för en lagstiftning av nu aktuellt slag.

Kulturskatteskommittén uttalar också (s 27) att förslaget till lag om uppfinnarkonto delvis har en provisorisk karaktär. Därmed torde bl a avses att kommittén valt att kopiera lagen om upphovsmannakonto innan man hunnit göra den utvärdering av denna lag, som omtalas i direktiven. TOR förutsätter att vid en sådan senare översyn vissa frågor kan — bl a de aktuella beloppsbegränsningarna — komma att omprövas dels såvitt gäller lagen om upphovsmannakonto och dels för en eventuell lagstiftning i anledning av förslaget till lag om uppfinnarkonto.

Detsamma torde gälla en annan av kommittén uppmärksammas fråga, nämligen frågan om uppskov med beskattning av uppfinnarinkomster i inkomstslaget i tjänst.

TOR finner sammanfattningsvis, att de skäl kommittén åberopat motiverar lagstiftning om uppfinnarkonto.

Enligt TOR:s mening bör dock övervägas om tidigare avsättning till investeringskonto skall utgöra hinder för avsättning till uppfinnarkonto. De skäl som motiverat en sådan ordning vid upphovsmannakonton kan inte anses lika starka såvitt gäller uppfinnare. Fall kan tänkas där den skattskyldige för att möjliggöra nödvändig investering för sin uppfinnarverksamhet gjort investeringskontoavsättning. Att en sådan åtgärd skulle hindra uppfinnarkontoavsättning kan i vissa lägen framstå som stötande.

Återstår frågan om — för att tala med propositionen 78/79:210 — det är möjligt att lätt urskilja och avgränsa den inkomst, som skall göras till föremål för uppskov.

Med hänsyn till de intressen TOR företräder är frågan om det är möjligt att på ett praktiskt hanterligt sätt urskilja och avgränsa de aktuella inkomsterna helt avgörande för utfallet av den inledningsvis omnämnda avvägningen.

I lagtexten har därvid kulturskatteskommittén använt sig av två olika kriterier för att karaktärisera den s k uppfinnarintäkten.

För det första avses den patenterade uppfinningen. Denna avgränsning torde vara självfallen och behöver därför ingen ytterligare kommentar.

För det andra kan s k uppfinnarintäkt härröra från en ej patenterad uppfinning varmed avses något nytt av teknisk karaktär och med teknisk effekt och nyheten skall syfta till eller ha möjliggjort nya produkter, metoder, system eller processer.

Kommittén redovisar (s 39 f) de överväganden, som föregått förslaget såvitt gäller de ej patenterade uppfinningarna.

TOR finner — med hänvisning till de skäl som kommittén åberopat — att det torde vara uteslutet att såsom ett villkor för uppskov föreskriva att den ej patenterade uppfinningen skulle vara patenterbar. Taxeringsnämnderna och taxeringsmyndigheterna i övrigt torde sakna såväl tid som resurser i övrigt för att kunna göra en sådan prövning.

Härutöver må även framhållas det principiellt olämpliga i att andra myn-

digheter än patentmyndigheterna skulle uttala sig — låt vara i ett begränsat hänseende — angående en viss produkts patenterbarhet.

TOR instämmer också i uppfattningen att det förhållandet, att patent blivit sökt inte utgör något användbart urvalskriterium.

Kommittén har i stället valt att låta uppskovsmöjligheten — vid sidan av de patenterade uppfinningarna — gälla uppfinnarintäkter i allmänhet. Innebörden av begreppet uppfinning som det skall uppfattas i detta sammanhang utvecklas ytterligare i betänkandet.

TOR konstaterar härvid utifrån de intressen som företräds att föreliggande förslag i här aktuellt hänseende väl kan godtagas och att avgränsningsmetoderna torde komma att vara möjliga att tillämpa vid taxeringsarbetet.

I övriga här icke behandlade hänseenden har TOR ej funnit anledning till några ytterligare kommentarer utan finner härutinnan att kommitténs resonemang och ställningstaganden är godtagbara.

Avslutningsvis konstaterar TOR sålunda, att den inledningsvis omtalade avvägningen utfaller till förslagens fördel varför TOR tillstyrker lagstiftning i enlighet med kommitténs förslag till lag om uppfinnarkonto.

SKATTEDAGAR

Svenska Revisorsamfundet SRS skattedagar
anordnas i år i

SUNDSVALL 19 november

STOCKHOLM. . 24—25 november

GÖTEBORG 2 december

MALMÖ 3 december

Förfrågningar: tel. 08-24 53 95